

dva omenjena sta Orožna spodbujala k zgodovinskim raziskavam in sta imela nanj velik vpliv. Kako se je Orožen seznanil s profesorjem Wartingerjem, je sam povedal takole. »Ko sem po dveletnem delu v dušnem pastirstvu prišel v Gradec v Joanej in sem Wartingerja spraševal o zgodovinskih podatkih za kartuzijo Jurklošter, se je najprej pozanimal, če nameravam morda o tem pisati. Nato sem odgovoril: »Za to sem pač še prešibek, sprašujem le zato, ker sem doma iz okolice Jurkloštra.« Nato je Wartinger odgovoril: »Mladi prijatelj, skromnost je lepa čednost, se pa lahko izpridi v razvado.« Te besede so napravile na Orožna tako velik vtis, da smemo upravičeno reči, da so opredelile tudi njegov značaj.

Župnik Knabl in profesor Wartinger sta Orožna tudi spodbudila, da je najprej objavil nekaj sestavkov (ki so navedeni v spodnji Bibliografiji) v reviji Mittheilungen des Historischen Verenis für Steiermark. Prav tako so v Sitzungspollen der Central-Commission für Erhaltung der Bau- und Kunstdenkmale za leta 1853 do 1857 na straneh 80 in 85 omembe poročil Ignacija Orožna o najdenih stavbnih spomenikih iz kamene dobe. Poleg tega je objavil razpravo o protestantskih pokopališčih, ki jih je našel v Betnavi in Govčah. Zelo veliko je pripomogel tudi k slogovno ustrezni ohranitvi cerkvenih spomenikov v Lavantinski škofiji. Tako se je njegovi pobudi treba zahvaliti, da lepe stolnice v Mariboru niso podrli, temveč so jo obnovili. Tudi obnova Marijinega svetilnega stebra je bila omogočena s sredstvi, ki so bila zbrana na njegovo pobudo. Poleg tega je njegova zasluga tudi ustreznost namestitve spominskih kamnov (nagrobnikov) na zaščitenih, vendar vsakemu dostopnih mestih, na mestni farni cerkvi v Celju in na stolnici v Mariboru. Leta 1868 je začel izdajati svoje poglavitno delo Das Bisthum und die Diözese Lavant (Lavantinska škofija in dieceza). To delo temelji v glavnem le na arhivskih virih, ki jih je zbiral z neznansko pridnostjo in v poznejših letih z velikimi naporji, ko so mu oči odpovedale in je naposled moral odložiti pero.

(Vir : dddr Jože Maček, Orožnova zgodovina dekanije Laško nadaljevanje prihodnjic)

<p>Maše v prihodnjem tednu</p> <p>7. NEDELJA MED LETOM, 24.2. krstna nedelja</p> <p>7.00: živi in + farani</p> <p>9.00: + Marija, obl., Franc GOTER in Karli KLEZIN</p> <p>10.30: + Marija PUH, obl., in mož Franc</p> <p>+ Franja BENEDEK, obl.</p> <p>+ Dolfi MIKŠE in Bernarda GREŠAK, obl.</p>
<p>PONEDELJEK, 25.2. sv. Valburga, opatinja</p> <p>7.30: + Marija GORIŠEK, 8. dan</p> <p>+ Anton GLUŠIČ</p> <p>+ Stane ROPRET</p>
<p>TOREK, 26.2., sv. Aleksander, škof</p> <p>18.00: + Franjo LOZER, 1. obl.</p> <p>+ Olga KRAJNC</p> <p>+ Ivan RAZBORŠEK</p>
<p>SREDA, 27.2., sv. Gabrijel ŽMB, redovnik</p> <p>7.30: + Terezija ZORKO</p> <p>+ Majda HRASTNIK (Brstnik)</p>
<p>ČETRTEK, 28.2., sv. Roman, opat</p> <p>18.00: + Marija MAROT, 8. dan</p> <p>+ Amalija OJSTERŠEK</p>
<p>PETEK, 1.3., sv. Albin, škof</p> <p>7.30: zahvala in priprošnja za Božje varstvo</p> <p>18.00: + Franc PINTER</p> <p>+ Janez DOLAR</p>
<p>SOBOTA, 2.3., sv. Neža Praška, klarisa, opatinja</p> <p>18.00: + Pavel ŠKORJA, 5. obl.</p> <p>+ Marija in Franc LEŠEK</p> <p>po večerni maši celonočno češčenje Najsvetejšega</p>
<p>8. NEDELJA MED LETOM, 3.3.</p> <p>7.00: živi in + farani</p> <p>9.00: + Franc KOZMUS, 1. obl.</p> <p>+ Rafko SIMONČIČ, 18. obl., in za zdravje v družini</p> <p>10.30: + Jože ROZMAN</p> <p>+ Alojz KLINAR in brat Ivan ULAGA (Mulenca)</p>

Zahvala za krašenje v februarju vasema **Debro in Slivno**. V marcu čistita in krasita **Jagoče in Tovsto**.

MARTINOVA LILIJA

24. februar 2019 leto 11, št.: 08

Sveti Matija

»Predlagali so dva, Jožefa, ki se je imenoval Bár-saba, z vzdevkom Just, in Matija. Nato so takóle molili: »Gospod, ti poznaš srca vseh, pokaži, katerega od teh dveh si izbral, naj prevzame mesto v tej službi in apostolstvo, od katerega je odpadel Juda, da je šel na svoj kraj!« In žrebali so, žreb pa je določil Matija, in pridružili so ga enajstim apostolom«. (Apd 1, 23-26)

V Apostolskih delih beremo, da so apostoli sklenili, da po smrti Jude Iškarijota, ki je izdal Jezusa, namesto njega izberejo novega apostola. Ta je moral biti Jezusov učenec že od začetka njegovega javnega delovanja ter priča njegovega vstajenja od mrtvih. Predlagali so dva in po molitvi z žrebom izbrali Matija.

Matija je torej apostol, ki je nadomestil Juda Iškarijota in tako dopolnil število Jezusovih apostolov, da jih je bilo spet dvanajst.

Podatki o njegovem življenju so skopi. Po nekaterih virih je deloval v Judeji in pozneje Etiopiji, kjer naj bi bil tudi križan. Po drugih virih naj bi bil v Jeruzalemu kamenjan in obglavljen.

Ime Matija v hebrejščini pomeni božji dar, dar Gospoda. Po prenovljenem katoliškem koledarju svetnikov apostol Matija goduje 14. maja, vendar pa v številnih deželah, tudi v Sloveniji, njegov god praznujemo po starem - 24. februarja.

Nanj se nanašajo številni pregovori. Eden izmed njih pravi: »**Matija led razbija, če ga ni, ga naredi.**« (JK)

200 let od krsta velikega Laščana Ignacija Orožna

O velikem Laščanu duhovniku in zgodovinarju Ignaciju Orožnu smo začeli pisati v prejšnji Martinovi liliji. V čem je ta mož, ki je začel zemeljsko popotovanje pred dvesto leti, še danes aktualen? Je to spominska tabla na njegovi rojstni hiši, postavljena pred dobrimi tremi desetletji, so to knjige, ki jih je kot kronist v svojem obdobju iztrgal pozabi časa? Mnogo je razlogov, da ponovno osvetlimo njegovo življenjsko pot. Čeprav vse drugačne razmere nekoč, nam osvetlujejo čas, iz katerega izhajamao in na nas je, da se iz zgodovine kaj naučimo.

Ignacij je po novi maši leta 1842 odšel za kaplana v Žalec, nato v Celje, kjer je poleg pastirskega adela zbiral gradivo za svojo prvo knjigo Celsko kroniko. Prvo delovno mesto župnika je bilo Mozirje. Naslednja duhovniška postaja je bila nadžupnija Sv. Križ pri Rogaški Slatini, kjer je 1. septembra 1865 postal nadžupnik, dobi pa je tudi prvo cerkveno odlikovanje kot knezoškofjski duhovni svetnik. Tu je deloval do 23. septembra 1867. Nato je bil imenovan za kanonika lavantinskega stolnega kapitlja v Mariboru. V tem letu so mu naložili tudi čast in obveznost šolskega nadzornika. To nalogo je s posebnim veseljem opravljal do leta 1869, ko so začeli veljati novi šolski zakoni, s katerimi je Cerkev izgubila nadzor nad šolami. Nato so se visoke funkcije kar vrstile. Istega leta je bil imenovan za ravnatelja bogoslovnega semenišča. To nalogo je opravljal do leta 1879. Leta 1872 je postal podravnatelj bogoslovnega učilišča, leta 1883 pa ravnatelj pisarne lavantinskega knezoškofjskega ordinariata. 21. septembra 1884 je bil imenovan za infuliranega stolnega dekana (s pravico nošnje mitre) ..., 20. julija 1893 je bil konsekriran za infuliranega stolnega prošta. Med letoma 1881 in 1887 je bil prelat Orožen član Štajerskega deželnega šolskega sveta.

Ob njegovem izstopu iz tega organa mu uje cesar 4. novembra 1887 podelil viteški križec železnega kronskega reda tretjega razreda. Papež Leon XIII. je za Cerkev in državo tako zaslužnega duhovnika in raziskovalca zgodovine odlikoval z naslovom apostolskega protonotarja (Protonotarius Apostolicus ad instar participantium). Mesto Maribor se mu je za zasluge oddolžilo tako, da je po njem imenovalo lepo in dolgo ulico v neposredni bližini stolnice.

Prelat Orožen je bil predvsem duhovnik. Izmed štirih dušnopastirskih postojank, kjer je služil, mu je bilo najbolj pri srcu Mozirje. Tudi Mozirjani so ga zelo cenili. Ob njegovi zlati maši so ga imenovali za mozirskega častnega občana, čeprav je od njegovega odhoda iz tega kraja minilo že 27 let. Mozirjanom se je še posebej prikupil, ker je s skromnimi sredstvi prezidal župnišče in na novo postavil gospodarsko poslopje. Farani so naravnost tekmovali, kdo bo priljubljenemu župniku pripeljal več lesa in drugega gradbenega materiala ter mu tako olajšali skrbi z zidavo. Prav tako je v čistem gotskem slogu sezidal lepo mozirsko podružnico sv. Nikolaja v Ljubiji, večinoma s prostovoljnimi prispevki faranov. O tem, kako si je Orožen pri Mozirjanih prav kmalu pridobil velik ugled, je pripovedovala neka gospa, ki je živela v Mariboru, tole zgodbo. V petdesetih letih 19. stoletja je bila v Savinjski dolini strašna suša, tako da so bili ljudje že skoraj povsem obupani. Ko je bila stiska na vrhuncu, so neke nedelje v cerkvi na glas stokali in tarnali. Dobri pastir pa jih je znal ljubeznivo tolažiti in jim je rekel, naj zaupajo v Boga in ne obupavajo, kajti on je še vedno, in bo tudi zdaj pomagal, kajti videti so vsa znamenja, da se bo vreme kmalu spremenilo. Orožen se je namreč že tedaj v prostem času veliko ukvarjal z opazovanjem vremena in je ljudem pravilno napovedal. Ko je bila maša končana, je začelo tako močno deževati, da so komaj zbežali pod streho. Od te ure je postal Orožen ljubljenelec Mozirjanov.

Anton Martin Slomšek je, ko je bil še celjski opat, zelo cenil svojega kaplana Ignacija Orožna. Ko je bil župnik v Mozirju, ga je škof Slomšek povabil na kanonično vizitacijo k sv. Križu pri Belih vodah. Nenadoma je med mašo škofu post-

alo slabo, pred očmi mu je vse trepetalo, tako da ni mogel nadaljevati. Poklical je Orožna in mu rekel: »Berite vi dalje!«. Tako mu je moral besedo za besedo brati mašo do konca. Ob priložnosti tega vizitacijskega potovanja je Slomšek spesnil tudi lepo Pesem od križa.

Kako ljubezniv in ustrežljiv je bil Orožen do svojih kaplanov, ponazarja tale dogodek iz Mozirja. Nekega poletnega dne proti večeru je bilo treba nenadoma iti previdet bolnika visoko v hribe. Da ne bi vznemirjal kaplana, ki si je ravno hladil žejo pri kozarcu piva v gostilni, se je župnik sam odpravil na pot. V trgu se je hitro razširila vest, da gre župnik sam previdet bolnika visoko v hribe, in v znamenje spoštovanja so Mozirjani osvetlili svoja okna. Izjemna svetloba je spravila na ulico tudi kaplana. Ko je izvedel za vzrok te nenadne razsvetljave, je s solzami v očeh vzkliknil: »Ljubi Bog, kdo le še ima takega župnika, kakor jaz; mene pusti sedeti v gostilni in medtem opravlja težavno pot v hribe.«

Med svojim pastirovanjem v Mozirju se je Orožen veliko družil s tamkajšnjim učiteljem Praunseisom.

Prelat Orožen se je precej ukvarjal s pedagoškimi vprašanji in je bil dobro seznanjen s tovrstno literaturo. Posebno rad je bral pedagoške spise svojega velikega vzornika, nepozabnega škofa Antona Martina Slomška, zlato knjigo Blaže in Nežica, ki mu jo je še tik pred smrtjo brala pranečakinja Mici.

V zgodnjih letih, pred začetkom izdajanja svoje Zgodovine dekanij Lavantinske škofije, je navezal Orožen pisemske stike z odličnimi zastopniki umetnosti in znanosti. Še v poznejših letih je imel tesne, delno osebne delno pisne stike z možmi, kot so bili direktor Štajerskega deželnega arhiva von Zahn, stotnik Beck von Widmannstetter in konservator Graus. Svoj čas so med Orožnove intimne prijatelje šteli tudi profesor Konšek iz Celja, doma s Trojan, s katerim je Orožen izdajal »Celjske Novine«, historiograf Josef Karl Hofrichter, ki je sestavil Ruško kroniko in jo posvetil Orožnu, župnik Richard Knabl iz Gradca in nekdanji kustos Joaneja v Gradcu, profesor Wartinger. Zlasti zadnja